

HERVANNAN SÄTEILY

Suomen yliopistoverkoston uudistamisesta on keskusteltu viime aikoina vilkkaasti. Yliopistojen yhdistämistä suuremmiksi yksiköiksi on esitetty useasti tehokkuuden ja kilpailukyvyn lisäämisen hengessä. Suomen yliopistoverkoston laajentuminen alkoi kovin toisenlaisissa merkeissä 1960-luvulla. Usko voimakkaaseen kasvuun ja asioihin vaikuttamiseen aluepoliittisen keinoin loivat yliopistokaupunkeja ja laajensivat teknillisen korkeakouluopetuksen ja tutkimuksen uusille maantieteellisille alueille. Oulun, Tampereen tai Jyväskylän menestys nykyisinä kasvukeskuksina olisi tuskin ollut mahdollista ilman vahvaa korkeamman tason opetuksen ja tutkimuksen luomaa pohjaa ja sen synnyttämää laajaa teknisen alan osaajien joukkoa.

Tämän Tekniikan Waiheita -numeron keskiössä on Pohjoismaiden suurimman sisämaakaupungin Tampereen ja sen teknillisen korkeakoulun (vuodesta 2003 Tampereen teknillinen yliopisto, TTY) historia. Tänä vuonna 40-vuotisjuhliiaan vietävä TTY on profiloitunut alusta alkaen teollisuuden korkeakouluksi. Yrityksille on tarjottu tutkimus-, koulutus- ja konsultointipalveluja ja toimintavoissa on aina pyritty löytämään uusia muotoja molempia osapuolia hyödyttävään yhteistyöhön. Vahva teollisuusyhteistyö ei ole tarkoittanut tieteellisen tutkimustyön laiminlyöntiä, usein tilanne on ollut pikemminkin päinvastoin. Esimerkiksi Suomen Akatemian jo useasti tieteen huippututkimusyksikkönä palkitseman TTY:n signaalinkäsittelyn laitoksen perustutkimus on ollut pohjana mm. Nokian kanssa tehdylle yritys yhteistyölle.

Dosentti Mervi Kaarninen tarkastelee artikkelissaan TTKK:n perustamiseen johtanutta kehitystä. Hän keskittyy erityisesti kaupungin ja yliopiston toimijoiden merkitykseen uuden korkeakoulun hankkimisessa Tampereen Hervantaan. Luon itse lyhyen katsauksen TTKK:lle kaksikymmentä vuot-

SISÄLLYS

Pääkirjoitus	3
Tampereen teknillisen yliopiston esihistoriaa: Paikallinen aktiivisuus auttoi teknillisen korkeakouluopetuksen käyntiin Mervi Kaarninen	5
Tietotekniikan tutkimuslaitoksen syntyvaiheet Tampereella Kimmo Antila	15
Petteri Punakuonoa mekanisoimassa: Joulupukki ja liikennevälineiden modernisaatio Jaakko Suominen	21
Arvostelut	
Poliisin laitehankintojen historiaa (Reijo Valta)	28
Museot	
Kantapuun kautta kokoelmiin: Museoiden digitaaliset tietokannat (Vesa Anttila)	29
Uutiset	32
Abstracts	34

ta sitten perustetun Tietotekniikan tutkimuslaitoksen (vuodesta 1994 alkaen Digitaalisen median instituutti) perustamiseen ja sen alkuaikojen kehitykseen. TTL/DMI on osoitus uudenlaisesta tavasta tehdä tutkimusta ja välittää TTY:llä tehtävän tutkimustyön vaikutusta laajemmalle alueelle, yhteiskuntaan ja yrityksiin. Tutkimuksen yhteistyöverkostot ovat aina olleet kansainvälisiä, mutta viimeisten vuosikymmenten aikana kansainvälisyyden merkitys on entisestään korostunut. Enää Hervannassa sijaitsevan TTY:n vaikutus ei ulotu yksinomaan Tampereelle tai Pirkanmaalle, vaan sen säteily ulottuu tutkijoiden ja innovaatioiden kautta aina toiselle puolelle maapalloa.

Joulukevennyksenä tarjoamme toisenlaisen näkökulman globalisaatioon, tiedonvälityksen ja liikennevälineiden muutokseen. Professori Jaakko Suominen kertoo artikkelissaan Joulupukin muuttuvista kulkuvälineistä. Joulunumeromme on tällä kertaa hieman normaalia kapoisempi, mutta sivumäärä on tarkoitus hilata reilusti laajemmaksi koko ensi vuodeksi. Olemme tänäkin vuonna saavuttaneet tavoitteemme pitää lehden keskimääräinen sivumäärä yli 60 sivun. Tuloksena on ollut kaikkiaan 268 sivua tekniikan historiallisia vaiheita. Ajankohtaisuus, uusien näkökulmien esittely ja yhteistyö yli tiederajojen ovat olleet ohjenuorana lehden tekemisessä. Vuoden 2006 alussa tulemme julkaisemaan jo painamista odottavan laajan teemanumeron naisista ja teknologiasta.

Vuoden viimeisen numeron myötä haluan kiittää lukijoita, lehden kirjoittajia, toimistusta ja kaikkia yhteistyökumppaneita neljä vuotta kestäneestä antoisasta päätoimittajakaudesta. Harrastuksena tehty lehtityö on usein vienyt aikaa perheeltä. Kiitos kärsivällisyydestä Mirkalle, Annalle ja Mikolle!

Kimmo Antila

Tekniikan Waiheita on Tekniikan Historian Seura THS ry:n kustantama aikakauslehti. Lehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa. Lehden tilaushinta on 30 e/ vuosi. Irtonumerohinta 7,50 e.

Tilaukset ja osoitteenmuutokset: Pekka Niemi, pekka.niemi@fingrid.fi, puh. 0400 51 1346 tai 030 395 5260 tai seuran www-sivujen kautta (www.ths.fi).

Tekniikan Historian Seuran jäsenille lehti lähetetään jäsenetuna. Kestotilaus jatkuu ilman eri uudistusta tilauksen peruutukseen asti. Tilauksen voi peruuttaa ilmoittamalla asiasta toimitukselle. Toimitus myy lehden vanhoja irtokappaleita, mikäli niitä on jäljellä.

Toimitus- ja ilmoitusmateriaali sähköpostitse osoitteeseen tw.taitto@ths.fi. Normaali-postissa lähtettävän aineiston kohdalla ota yhteys toimitukseen (ks. toimituksen osoitteet s. 2). Lehti vastaanottaa julkaistavaksi kirjoituksia teknologian historian eri aloilta. Numeron 1/2006 artikkelit on jo valittu; arvosteluita, raportteja, uutisia ym. voi lähettää 31.1. asti. Aineiston jättö numeroon 2/2006 31. maaliskuuta.

Lehti ottaa arvosteltavaksi alalta kirjoitettuja julkaisuja, painotuotteita ja näyttelykäsikirjoituksia. Lehti ei palauta pyytämättä lähetettyjä tekstinäytteitä tai valokuvia. Valokuvien käsittelystä pyydetään sopimaan erikseen päätoimittajan kanssa.

Artikkelien sisällöstä ja niissä esiintyvistä mielipiteistä ja kuvien julkaisu-oikeudesta vastaa kirjoittaja. Yksityiskohtaiset kirjoitus- ja toimitusohjeet löytyvät Tekniikan Historian Seuran kotisivuilta <http://www.ths.fi/kirjohjeet.htm>.